

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, J. Tumo-Vaižganto g. 4-1, LT-01108 Vilnius, tel. (8 5) 210 7161, faks. (8 5) 210 7160, el. p. etnotaryba@lrs.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

Pagal adresatų sąrašą

2017-09-01 Nr. S-146

DĖL BALTŲ VIENYBĖS DIENOS, PILIAKALNIŲ ATMINTINAIŠ 2017 METAIS PAMINĖJIMO

Etninės kultūros globos taryba (toliau – Taryba) kartu su etnografinių regionų – Aukštaitijos, Dzūkijos (Dainavos), Mažosios Lietuvos, Suvalkijos (Sūduvos), Žemaitijos regioninių tarybų nariais ir etninės kultūros puoselėtojais kviečia Lietuvoje, Latvijoje ir etninėse žemėse bei kituose pasaulio kraštuose paminėti Piliakalnių atmintinus metus ir atšvęsti istorinę Baltų vienybės dieną – rugsėjo 22-ąją kalendorinę Rudens lygiadienio šventę.

Lietuvos Respublikos Seimas, atsižvelgdamas į tai, kad piliakalniai, prie jų esančios gyvenvietės, šventvietės, kapinynai, pilkapiai, senieji keliai yra lietuvių tautos tapatumą stiprinančios vertybės, ir į tai, kad daugelio jų reikšmė iki šiol neįsisąmoninta, o apsauga nepakankama, nutarė 2017-uosius paskelbti Piliakalnių metais. Taryba pagal savo kompetenciją su vyriausybėmis ir visuomeninėmis institucijomis aktyviai dalyvauja tiek Piliakalnių, tiek Tautinio kostiumo bei kitų atmintinų metų minėjimų programose.

Taryba kviečia visuomenę aktyviau pažinti, tausoti ir įsisąmoninti mūsų protėvių paliktos unikalios kultūros Rytų Europoje prasmę, skatinant vietos bendruomenių aktyvesnį dalyvavimą šios kultūros dalies suvokime, pabrėžiant ne tik materialiąją jos pusę (piliakalnis, piliavietė, priešpilis, fortifikaciniai įrenginiai), bet ir dvasinę (tarmė, kalba, vietovardžiai, dainos, mitologija, tautosaka, baltiška simbolika).

2017 m. sausio 27 d. Taryba su partneriais iškilmingu renginiu ir prasmingu seminaru „Vietinės bendruomenės ir piliakalniai, bendrakultūrinis ryšys ir tradicijos“ atidarė Piliakalnių ir Tautinio kostiumo metus Medvėgalyje ir Šiauduvoje (Šilalės r.). Šio seminaro metu buvo išgirsta gražių sektinų vietos bendruomenių, visuomeninių organizacijų, mokyklų pavyzdžių, kaip glojami bei prižiūrimi piliakalniai, kur švenčiamos kalendorinės, regioninės ir valstybinės šventės. Bet didelė dalis jų yra dar primirštų, nelankomų. Pasitinkant Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio paminėjimą, prisimintina, kad 1918 m. Lietuvos valstybės signatarai ir kiti kūrėjai XIX-XX amžių sandūroje ant (ir prie) piliakalnių sėmėsi ryžto ir kūrybinių galių būsimam mūsų modernios valstybės rūmui.

Pažymėtina, kad Baltų vienybės dienos paminėjimo pagrindu tapo Saulės mūšio 1236 m. rugsėjo 22 pergalės diena. Tai viena pirmųjų baltų – žemaičių, žemgalių genčių – didžiųjų pergalių, kurios metu kunigaikščio Vykinto vedama jungtinė kariuomenė sutriuškino Livonijos (Kalavijuočių) ordną ir parodė ryžtą ginti savo žemes. 2000-aisiais metais Lietuvos ir Latvijos Seimai Saulės mūšio – rugsėjo 22 dieną – paskelbė Baltų vienybės diena (latv. *Baltu vienības diena*), kuri tapo Lietuvos atmintina diena, o Latvijoje – valstybine švente. Ši diena tapo gera proga broliškų lietuvių ir latvių tautų draugystei, bendriems renginiams, o šiemet dar ir pilietiška įžanga 2018 metais pasitinkant atkurtą valstybių šimtmečio paminėjimus.

Nuo 2005 m. rugsėjo 22 d. Žemaitijoje pradėta rengti Baltų vienybės ugnies sąsąuka tarp Girnikų, Šatrijos ir Sprūdės piliakalnių. Šios sąsąukos pradininkai buvo Šiaulių gamtos ir kultūros paveldo apsaugos klubas „Aukuras“, Žemaičių kultūros draugija, Varnių regioninio parko direkcija. Ši graži kultūrinė-pilietinė akcija plečiasi. 2009 m. vienybės ugnis degė ant

65-ių Lietuvos ir Latvijos piliakalnių ir kalnų, o 2016 m. – ant 180. Ši kultūrinė akcija išsiplėtė į lietuvių etnines žemes Lenkijoje, Baltarusijoje, pasiekė kitas užsienio valstybes, kur gyvena lietuvių, latvių bendruomenių nariai, kiti baltiškos kultūros gerbėjai.

2017 m. rugsėjo 22 d. 20-21 valandą vyks Baltų vienybės ugnies sąšauka, kuri apjungs piliakalnius ir su baltų istorija susijusias vietas Lietuvoje, Latvijoje, Baltarusijoje, Lenkijoje bei kitose šalyse. Siekiant pažymėti istorinės datos svarbą ir Piliakalnių metų reikšmingumą Taryba kviečia prisijungti prie šios klubo „Aukuras“ akcijos (registracija žr. <http://www.aukuras.lt/sasauka/>) Lietuvos savivaldybes, seniūnijas, vietos bendruomenes ir draugijas, vidurinio lavinimo ir aukštųjų mokyklų bendruomenes, Lietuvos šaulių sąjungą, jos teritorinius skyrius, Lietuvos kariuomenę, kitas įstaigas ir organizacijas. Taryba kviečia visuomenę saugoti, išmintingai tvarkyti, dažniau burtis ant (prie) piliakalnių kasdienybėje ir per šventes, kurios stiprintų bendrystės jausmą su savo bendruomene, istorija ir gamta, ugdytų pilietiškumo ir meilės jausmą Tėvynei Lietuvai.

Taryba ypatingai kviečia Lietuvių Pasaulio bendruomenių, jų Kraštų bendruomenių atstovus ir pavienius žmones išnaudoti šią Baltų dieną susiejimui, bendrystei, draugystei lietuviškos-baltiškos tapatybės stiprinimui, kultūros sklaidai toli nuo Lietuvos.

Taip pat Taryba ragina Lietuvos radiją ir televiziją bei regioninės informacijos žiniasklaidos atstovus aktyviau prisidėti prie didžiuosiuose regioniniuose, rajoniniuose miestuose ir seniūnijose vykstančių renginių, skirtų Baltų vienybės dienai, viešinimo.

Daugiau informacijos apie tai, kaip pasiruošti ir švęsti bei dalyvauti Baltų vienybės ugnies sąšaukoje, kur ir kaip galima kurti ugnį, kokios galėtų būti šventės scenarijaus dalys rasite klubo „Aukuras“ svetainėje (<http://www.aukuras.lt/sasauka/>).

Tarybos pirmininkas

Virginijus Jocys

**ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBOS 2017-09-01 RAŠTO NR. S-146
ADRESATŲ SĄRAŠAS**

Lietuvos Respublikos Seimo kultūros komitetui
LR Seimo Valstybės istorinės atminties komisijai
LR Seimo Laikinajai Etninės kultūros grupei
LR Aplinkos ministerijai
LR Krašto apsaugos ministerijai
LR Kultūros ministerijai
Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos
Lietuvos savivaldybių asociacijai
Lietuvos savivaldybių seniūnų asociacijai
Lietuvos šaulių sąjungai
Šiaulių gamtos ir kultūros paveldo apsaugos klubui „AUKURAS“
Lietuvos archeologijos draugijai
Lietuvos radijo ir televizijos komisijai
Lietuvos kaimo bendruomenių sąjungai
Lietuvos etninės kultūros ugdytojų sąjungai